

Szabadtéri: Eddig? És hogyan tovább?

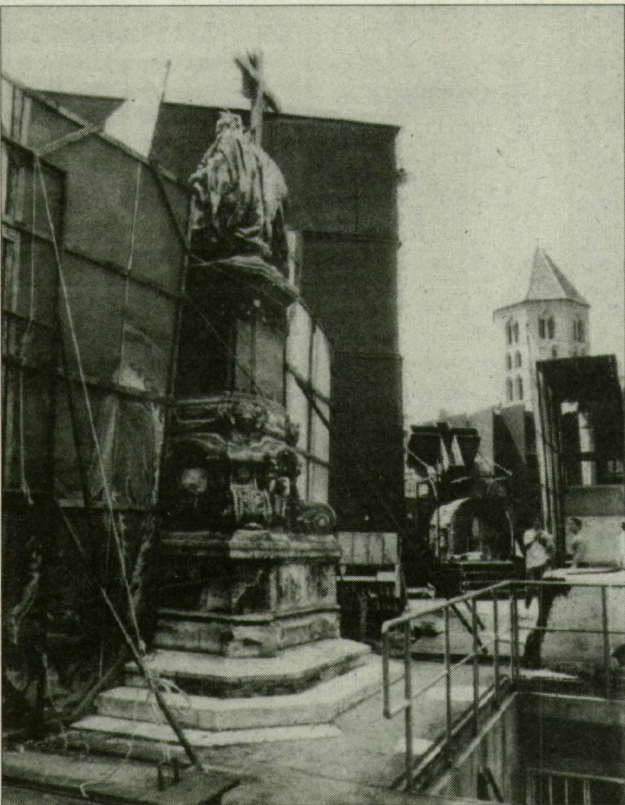
Úgy tűnik, hogy a Délmagyarország október 5-i számában a szabadtéri játékok nézőterével kapcsolatban megeresz-tett frásom meglehetősen vihart kavart. Őszintén be kell valljam: én ennek örülök. Ezért vettem kezembe a tollat ugyan-is. Meggyőződésemmé vált, hogy *azt a szerencsétlen roszdás vacakot csakis a szegedi polgárság fölbuzdulása söpörheti el véglegesen* a Dóm térről. Ne feledjük, már generációk élnek közöttünk, akik azt sem tudják, hogy ez a tér létezik. Kell tehát, nagyon kell a közakarat. Most.

Ha ez az akarat meglelt volna, már rég elfelejthettük volna ezt a csúfságot, amit a város bizony használt, de amire nem igen költött. A pénz csupán arra volt elég, hogy egyszer-kétszer átpingálják a látszat kedvéért. A vezetés meg cinikusan széttárta kezét: „*bizony nagy kár a Dóm tért. De hát valamit valamiért.*”

Pedig évente csupán egy-két milliót kellett volna félretenni. Nem tették. Ehelyett vártak. Hogy mire? Hát a következő évre. Mert ezt a dolgot végülis nem lehet abbahagyni. Mint ahogyan *Sulyok Erzsébet* most is szépen elmagyarázza. Mit sem lehet tenni immár. Januárban 40–50 ezer ember leköti a jegyét előre. S kezdődik minden előről. Hát kérem, szép lemez ez, jó is volt egy darabig, de húsz év alatt mégiscsak recsegősre kopott. Köszönjük, nem kérünk belőle. Ezt a nézőteret le kell bontani. Most.

Abban persze igaza lehet *Sulyok Erzsébet*nek, hogy *Nikolényi István* igazgató úr a legnagyobb bizonytalanságok között hánykolódik. Jegyezzem meg: *nincs egyedül*. Ezt az egész várost etetik bizonytalansággal vagy másfél évtizede szabadtéri ügyben. A bizonytalanságnak véget kell vetni, azzal, hogy az illetékesek kimondják. Ez a roncstelep kiszolgált. Mennie kell.

Műszaki problémák jelentkeznek persze. Ámbár vagy féltucat rutinos hazai és külföldi cég jelentkezett máris és ezek egybehangzóan azt mondják, hogy néhány hónap alatt

Nyári csendélet

megoldják őket, ha megkapják a megbízást. A feladat világos tehát. A *legrövidebb időn belül fel kell kérni őket, tegyék meg költségbecsléssel alátámasztott ajánlataikat*.

Időközben persze dönteni kell a jövő művészeti koncepciójáról is. Meg kell vizsgálni, mi az, ami megtartandó és mi az, amiben meg kell újulni. Ámbár ha ilyen elgondolások már ott lapulnak dr. *Nikolényi István* igazgató úr dossziéjában, mint ahogyan ezt *Sulyok Erzsébet* sejteti, akkor itt nem lesz nehéz dolgunk.

Ahol viszont nehéz dolgunk lehet, az a pénz. Ami jöhet ugyebár „földről”, jöhet valamicske „oldalról” és jöhet – jönnie kell – az önkormányzat költségvetéséből. Lehet továbbá a nézőtér akkora, mint most és lehet ideiglenesen vagy véglegesen kisebb is. (Szerintem 4500 fő körüli lenne az optimális.) A pénzek pedig jöhetnek egyszerre és pötyögtetve.

Mármint, ami az oldalról jövő – vállalkozói pénzeket illeti, erről mindaddig semmit sem lehet mondani, amíg azt

nem tudjuk, hogy az egész kölcsönözhető nézőtér mit kóstál. Ami a fölülről remélt támogatást illeti: *legyen igaza dr. Ványai Éva alpolgármester asszonynak*. Ha megkapjuk és gyorsan üti a markunkat, akkor szüret: jövőre már valóban az új nézőtérben ücsöröghet a nagyérdemű. Valójában azonban ma még nem tudható, mennyi lesz a központi támogatás és hogy mikor érkezik. Alighanem *dr. Szilvássy László* képviselő úrnak lesz igaza: *ezt a békát – ha átmenetileg is – a közgyűlésnek kell lenyelni*. A közgyűlésnek kell kimondani, hogy a jelenlegi nézőteret el kell takarítani és céltartalékba kell tennie az új nézőtérre szánt összeget. A legrosszabb eshetőséggel számolva.

És mi van, mi volna abban az esetben, ha a közgyűlés nem lenne hajlandó a zsebébe nyúl-ni?! Nos, akkor van az a változat, amiről korábbi frásomban már szóltam és vállalom ma is: „*Inkább ne legyen a megszokott játék a megszokott helyen egy-két évig.*” Ha pedig ez – mint *Sulyok Erzsébet* írja

– a Játékok halálát jelentené – amiben én azért nem hiszek –, nos akkor döntsön a tisztelt közgyűlés ennek a tudatában. De a bontási ajánlatokat sürgősen be kell kérni és a munkálatokat meg kell kezdeni.

Az igazat megvallva nem igen értem, miért akadt fönn *Sulyok Erzsébet* azon az állításon, amit a szabadtéri ügye mellett szólván valahogyan úgy fogalmazta meg, hogy „*a város erejéből más hasonló kulturális eseményre nem is futotta*”. Ellenérvként azt hozza föl, hogy a szabadtéri 60 milliós éves költségvetéséből a város csupán 10 milliót állt.

Elhallás, nagyot hallás, nagyotellhallás! Először is én a város erejéről beszéltem. Alkotókészségéről, képzelőerejéről, újatkereséséről. És nem a pénzéről. Másodszor: *nézzünk szembe a tényekkel!* Csongrád megye – ezt a statisztika is igazolja – Magyarország átlagos megyéje és Szeged e megye átlagos központja. Minden különlegesség nélkül. Ami mégis kissé mássá teszi, jórészt örökség. Az árvíz utáni város-szerkezet és az egységes építészeti megjelenés, az egyetem – hála gróf Klébelsberg Kúnónak – és a szabadtéri játékok. Ehhez járult még a Biológiai Kutatóintézet, mint nemzetközileg elismert intézmény és kész. Egyebekben van még – jó hogy ez is van – átlag-színházunk, átlagképzőművészetünk, átlaghangverseny-életünk és egy sor egyéb átlagunk, amit itt most sorolni értelmetlen volna.

De ha Szeged, akkor szabadtéri. Ezt azért most már megtanulták ebben a kis országban és egy pötytyint azon túl is. És hogy „ez nem a város erejéből van”, mint *Sulyok Erzsébet* állítja? Ugyan mi a mennykőből volna. Hogy a városnak mennyi pénzébe került, az egészen más kérdés. S hogy mennyibe fog kerülni, az is más.

Mindazonáltal megismétlem: ennek a nézőtérnek nincs tovább! Elég volt!

BORVENDÉG BÉLA

Theatrum Mundi, Dr. Faustus

A zakopanei Witkacy Színház Szegeden

A világszínház egyik különösen érdekes műhelyébe pillanthat be a szegedi nagyérdemű: október 19-én, hétfőn és 20-án kedden este a Kamaraszínházban vendégszerepel a zakopanei Witkacy Színház. Két misztériumjátékot mutatnak be, hétfőn Calderon Theatrum Mundiját, kedden Marlowe Dr. Faustusát.

Zakopaneban – amely nemcsak síparadicsom, hanem képzőművészeti központ is – nem volt állandó színház 1985-ig. Ebben az évben határozta el a krakkói színművészeti főiskola kilenc végzős hallgatója és *Andrzej Dziuk* rendező, hogy hivatásos színházat alapít. S mivel ekkor ünnepelte a világ a lengyel drámaíró, Witkiewicz-Witkacy születésének századik évfordulóját, aki 1925-ben zakopanei értelmiségiekkel egy színházi társaságot alapított – a hely- és a névválasztás magától adódott. Az eltelt hét év alatt a társulat 15 bemutatót tartott; a repertoár kedvelt műfajai a misztériumjátékok és a szürrealista-dadaista kabarék. A színészekkel, műszakiakkal, igazgatókkal, adminisztrátorokkal együtt mindössze 19 tagú színház már négyszer szervezte meg a képzőművészek, filmesek, színháztörténészek, írók zakopanei találkozóját; 1991. őszén például a huszadik század végére jellemző filozófiai és esztétikai problémákat vitatták meg.

A zakopanei színház nem a nézők és színészek konvencionális találkozóhelye: egy volt panzió lepusztult helyiségeit alakították át: elegáns, századelji hangulatú szalont rendeztek be, ahol az előadások előtt

és után együtt kávéznak a művészek és a nézők. A galéria állandó kiállításának anyagát *Andrzej Wajda* filmrendező színpadi tervrajzait alkotójuk ajándékozta a színháznak; időszakos kiállításokat is rendeznek. A színpad: tetszés szerint, előadásonként alakítható tér. A tudatosan épített repertoár kedvelt műfajai speciális játéktílust igényelnek. Nem a szerepek lélektani kidolgozása a fontos, hanem az improvizáció, a meglepetés, a játékos, karikírozó mozgás. A szükséges fizikai állóképességet precíz tréningeken szerzik meg a színészek.

A Szegeden bemutatandó két misztériumjátékot *Andrzej Dziuk* rendezte. Számos más művészeti ág jelesei segítik a zakopanei társulat produkcióit, így például a Calderon misztériumjáték színpadát a neves festőművész, *Tadeusz Brzozowski* tervezte.

A lengyel vendégek szegedi szereplése az egyik első jele annak, hogy az itteni, új színházvezetők egyebek mellett a világszínházi, európai áramlatokra, színházújító kísérletekre nyitottan akarják megvalósítani meghirdetett céljukat: „az ország legjobb színházát”.

S. E.

ÚJ FILM

A szerető, avagy: mindenki karót nyelt?

Főszereplők: a lány – *Jane March*, a kínai férfi – *Tony Leung*, az anya – *Frédérique Meininger*, Hang – *Jeanne Moreau*
Írta: *Marguerite Duras*
Rendezte: *Jean-Jacques Annaud*

Nagy várakozás előzte meg *A szerető* című francia–angol filmet, ugyanis a film alapjául szolgáló *Duras* regény Franciaországban több mint másfél millió példányban kelt el, s még a megjelenésében, 1984-ben elnyerte a legrangosabb francia irodalmi díjat, a Goncourt-t.

De ahogy ezt megszokhattuk, ami könyvben szép és esetleg izgi, abból a legtrikább esetben kerekedik úgynevezett filmalkotás. Pedig a történet itt nagyon egyszerű: a 20-as évek Indokínájában összetalálkozik egy tizenöt és fél éves francia lány egy Franciaországban élt, 32 éves kínai férfival, s elkezdődik különösnek ígérkező, de mégis szokványos helyzetekben bővelkedő románcuk, amelyről mindketten tudják, ha egy életre szóló emlék is marad, hamarosan véget ér.

Nos, erről lenne szó, ennek kellene kitöltenie majdnem két órát. Hát ez nem sikerül. Még ha a történet hiteles, megélt alapon is nyugszik, akkor sem kerül minden és főként egyértelműen a felszínre, valahol a nagy akarásban, izadságszagban odatesz. A férfi fél ettől a szerelemtől, a lány csak vonzódik a kínaihoz, a lány anyja és idősebb testvére megvetik ezért. Puff: íme a konfliktus, amelyben mindenki karót nyelt. Talán a két mellékszereplő, az anya, és a fia a két legmeggyőzőbb figura, dühük és szeretetük egészen emberi. Ezzel szemben a lány és a kínai játéka ritkán mentes a hatáskeltő modorosságtól, és ettől egy idő után frászt lehet kapni. Az pedig lehetetlen, hogy a legminimálisabb párbeszéddel ki lehessen bontani két ember kapcsolatát; mert nincs párbeszéd, csak egy narrátortól, a Hangtól tudjuk meg, mi, hogyan áll.

A sok nehezmény után azonban azt el kell mondani, hogy nagyon sok remek felvétel támasztaná alá a vérbeli eseményeket, ha lennének. Sok-sok színes képeslap egymás után. A szex pedig, gondolom és remélem, tudjuk, hogy milyen.

PODMANICZKY SZILÁRD

Csendes rehabilitáció

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola tanácsának nyilatkozatából idézünk: „...*az 1962-67-es években a főiskola Történettudományi Tanszékén dr. Kávássy Sándor tanársegéd az oktatói munkáját nemzeti hűséggel, hazafias szellemben és kiállással végezte, vállalva az ezzel járó kockázatot. Ugyanakkor megállapítja (ti. a főiskolai tanács – a szerk.) azt is, hogy a munkaviszony 1967-ben történt megszüntetését politikai okokkal alátámasztó dokumentum sem a főiskolai irattárból, sem a Csongrád Megyei és a Szeged Városi Rendőr Főkapitányságok adattáiraiból nem került elő.*”

A nyilatkozatot – amelyből a nagytekintélyű tanács fogalmazásmódja ellenére is kiderül, hogy olyan iratot nem találtak, amely bizonyítaná, hogy politikai okok miatt szüntették meg a Tanár Úr munkaviszonyát – dr. Kávássy Sándor kérelmére bocsátotta ki a főiskola.

Kávássy Tanár Úr ma országgyűlési képviselő, a Független Kisgazdapárt első alelnöke (vagyis Torgyán József utáni második embere). A történettudományi kandidátusa, a nyíregyházi Besenyei György Tanárképző Főiskola tanára. A fönt idézett főiskolai nyilatkozatot – „csendes rehabilitációját” – azért is adom közre szívesen, mert arról szól, amire – a Tanár Úr más egykori szegedi tanítványaival együtt – magam is jól emlékszem: a karakteres személyiségről. Igaz, nem ő volt egyedül ilyen azon a hajdani történelem tanszéken, s kollégáinak többsége is a hivatállosságra fittyet hányó történelemszemlélettel tanított bennünket. De ő éppen magyar történelmet – az aktuális ideológiai szósz nélkül. Tételeket, összefüggéseiket. Talán ezért van, hogy álmunkból fölripszva is föl tudjuk sorolni az Árpád-ház királyainak nevét, uralkodási idejét – kronológikus rendben; emlékszünk, hol, s hogyan érte a vég (Kun) Béla királyt, s a Házát, midőn „letört utolsó aranyágacsakája”; s hogy milyen volt Geyer Flórián dalának „tillett gyümölcs-íze” ama híres történész-bulikon... A diák-emlékek, sőt is érinthetetlenek, ha immár ennyi évtized eltelt – és politikai lett a tanár...

SULYOK

Kulturális hírek

Hegedű tanszaki hangverseny

Hegedű tanszaki hangversenyt rendeznek október 15-én 19 órakor a Szegedi Konzervatórium kistermében. Műsoron: Händel: g-moll szonáta, C. Böhm: Sarabande és Perpetuum mobile – előadó: Ábrahám Bence 4. o.; Tartini: g-moll szonáta 1. tétel, Bériot: G-dúr hegedűverseny 1. tétel, előadó: Bódás Ágnes 6.o.; Tartini: A-dúr szonáta 3. tétel, Bruch: g-moll hegedűverseny 1. tétel, előadó: Varga Donát 6.o.; Corelli: D-dúr szonáta 1–2. tétel, előadó: Nyíri Zsolt I. évf., Svendsen: Románca, de Falla: Spanyol tánc, előadó: Tóth Mónika 8. o.; Bloch: Nigun, Wieniawski: D-dúr Polonaise, előadó: Lestyán

Tímea 8. o. Zongorán kísér: Várnagyiné Szőnye Katalin. Tanár: S. Dobos Márta.

Zeneiskolai siker

A VII. Országos Koncez János hegedűverseny körzeti válogatóján szép szegedi siker született. A négy továbbjutó közül hárman a Szegedi Király-König Péter Zeneiskola növendékei: *Grekcsa Márta* I. korcsoport (tanára: Baranyai Györgyné), *Janus Ida* II. korcsoport (tanára: Demeter László), *Lang János* II. korcsoport (tanára: Baranyai Györgyné). A zsűri a keretszámon felül javasolta még *Gárdián Tamara* továbbjutását is (tanára: Baranyai Györgyné).

Szegedi rejtvényfejtők sikerei

Az elmúlt héten Budapesten a Bolyai Kupa országos egyéni rejtvényfejtő versennyel befejeződtek a Magyar Rejtvényfejtők Egyesülete és a Fülös Szerkesztősége által szervezett éves egyéni versenyek. A résztvevőkön kívül kevesen tudják, hogy az egyéni versenyek éves összefoglalásában az Arany Ceruza elnyeréséért folynak, az egyes versenyeken elért eredmények szerint kapott pontok alapján.

A befejező versenyen (a Bolyai Kupán) haladó kategóriában ismételtén jól szerepeltek a Szegedi Olajipari Dolgozók Klubja rejtvényfejtői, Erdész István a hatodik, Juhász Tibor a hetedik helyen végzett.

Ez az eredmény azt jelentette, hogy az idei „aranyceruzás” Takács Zoltán (Budapest, Bolyai RK) 120 pontos éves teljesítménye után a szegedi Erdész István 87 pontjával a második helyen végzett, míg Juhász Tibor 72 ponttal megtartotta összefoglalásában a korábban megszerzett ötödik helyét.

Az elért eredmények biztatóak a közelgő csapatversenyek előtt, ahol, mint megtudtuk, a szegedi ODK csapata az országos csapatbajnoki Kupa visszahódítására készül.

LENTULAY PÁL